

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7

Factors Affecting the Effectiveness of the Phrapariyatidhamma Schools

Division of General Education Group 7

พระมหาพุดมพงศ์ สิริภิญโญ*

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์อร สดเอี่ยม**

พระครูอดุล สีสภากรณ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน และความผูกพันต่อโรงเรียนของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 7 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 กับประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 3) ค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน และความผูกพันต่อโรงเรียนของครู แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 พบว่าอยู่ในระดับมากทุกตัวแปร

2. ปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 กับ ประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยบรรยากาศของโรงเรียนกับความผูกพันต่อโรงเรียนของครู มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = .736$ กับ $.688$) ส่วนภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = .398$)

3. ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัว ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน และความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 56.80 ($R^2 = 0.568$) ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$EFFEC = 1.484 + 0.401BUD + 0.331CLI + 0.127COM$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$EFFEC = 0.416BUD + 0.317CLI + 0.141COM$$

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

* ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

** กรรมการบริหารหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

*** ผู้อำนวยการโรงเรียนตราขุพิทยาคม (วัดตราขุนาราม)

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study levels of the effectiveness of phrapariyatidhamma schools division of general education group 7 2) to study the levels of factors of the principals Buddhist leadership, school climate and teachers' commitment which affect to the effectiveness of phrapariyatidhamma schools division of general education group 7 3) to study the relationship between the factors and the effectiveness of phrapariyatidhamma schools division of general education group 7 4) to search the factors which effect of the effectiveness of phrapariyatidhamma schools division of general education group 7 5) to construct predictive equations of the effectiveness of phrapariyatidhamma schools division of general education group 7. The samples consisted of 400 teachers. The research instruments was questionnaires. Data analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and Multiple regression analysis by using enter and stepwise method.

The results of the study were as follows :

1. The effectiveness of phrapariyatidhamma schools Buddhist leadership, school climate and teachers' commitment division of general education group 7 was at a high level.
2. The factors expected to affect effectiveness of the school division of general education group 7 and effectiveness of the school division of general education group 7 were found to be positively related at a statistical significance level of 0.01. The relationship of school climate and teachers' commitment were found to be at a high level ($r = .736$ and $.688$) while the relationship of Buddhist was found to be at a moderate level ($r = .398$)
3. Three predictor variables were affected the Buddhist leadership, school climate and teachers' commitment were affective to effectiveness of the school division of general education group 7 and were found to be able to significantly predict effectiveness of the school division of general education group 7 at a statistical significance level of .01 with Prediction Efficiency of 56.80 ($R^2 = 0.568$) Therefore, the prediction equation of effectiveness of the school division of general education group 7 was conducted as follows:

Predictive equation in term of unstandardized score

$$EFEC = 1.484 + 0.401BUD + 0.331CLI + 0.127COM$$

Predictive equation in term of standardized score

$$EFEC = 0.416BUD + 0.317CLI + 0.141COM$$

Keywords: Factors Affecting the Effectiveness School

กุ่มิหลั้ง

สถำบ้นพระพุทศำสนำกั้บการศึ้กขำได้มึ้ความเก็้ยวเน็้องกันมำตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่เด็้มวัดเป็นศูนย์ก่ลำนการศึ้กขำของบุดรหลำนขุนนางและราชภรทั่วไป โดยมีพระภิกษุ เป็นครุสอนและจ้ดการศึ้กขำ ในสมัยพระบาทสมเด็้จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ ที่จะบำรุงการศึ้กขำที่สื้บทอดมำแต่เด็้ม ทรงพระประสงค์ให้พระสงฆ์ได้ศึ้กขำเล่าเรียน ทั้งทางปริยัติธรรมและวิชาการทางโลกควบคู้กันไป การศึ้กขำพระปริยัติธรรม แผนกสำมัญศึ้กขำ เป็นการศึ้กขำรูปแบบหนึ่งของการศึ้กขำคณะสงฆ์ เป็นการศึ้กขำที่รัฐกำหนดให้มึ้

ขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ (พระราชวรมนูณี, 2521) ซึ่งมีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษานักเรียนวัด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และแก้ไขปัญหาความสับสนในการศึกษาของคณะสงฆ์กับข้อเรียกร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เสนอให้กระทรวงศึกษาธิการเปิดสอนสมทบในชั้นตัวประโยคให้แก่พระภิกษุสามเณรได้มีผู้แทนราษฎรยื่นเรื่องรวขอให้กระทรวงศึกษาธิการเปิดการสอนสมทบในชั้นตัวประโยคให้แก่พระภิกษุสามเณร

ประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถที่ใช้ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารงาน เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ กรมพลศึกษา ชัยวานิชศิริ (2536) ได้สนับสนุนแนวคิดประสิทธิผลของโรงเรียนว่าเป็น ความสามารถของโรงเรียนในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนความสามารถในการปรับโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน โดยถือว่าการมองประสิทธิผลของทั้งระบบ และบุญเรือง ศรีเหรียญ (2542) ได้กล่าวไว้ว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นผลสำเร็จที่เกิดจากการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติของโรงเรียนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านพุทธศึกษา จริยศึกษา และพลศึกษา ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัย มีทักษะ มีบุคลิกภาพและมีเจตคติที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ภาวะผู้นำเชิงพุทธถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญมากในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จาก พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต 2521) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “ภาวะผู้นำเชิงพุทธ” ว่า ในยุคปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางการเมือง ปัญหาสังคม ปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายในประเทศ เกิดจากสาเหตุหลายประการ นอกจากนั้นการที่ผู้บริหารโรงเรียนได้นำหลักการบริหารเชิงพุทธโดยเฉพาะหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการบริหารการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารถือเป็นการประยุกต์หลักธรรมแห่งพระพุทธศาสนาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยที่ยึดมั่นในพระพุทธศาสนาตามหลักของพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ผู้บริหารต้องมีใจเป็นกลางในการทำงานหน้าที่ มอบหมายงานให้กับบุคคลที่มีความสามารถและเหมาะสมกับงาน

จากผลการประเมิน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ผ่านการประเมินและได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษาพบว่าโรงเรียนที่ผ่านการประเมิน จำนวน 209 แห่ง (ร้อยละ 53.45) และไม่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษา จำนวน 182 แห่ง (ร้อยละ 46.55) จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 391 แห่ง กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (2546) แสดงว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีสัดส่วนการผ่านการประเมินการรับรองคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาในสัดส่วนที่น้อย คือ ร้อยละ 53.45 เท่านั้น และสำหรับผลการประเมินการศึกษา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน จำนวน 182 แห่ง เป็นรายมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานด้านผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหาร ผู้วิจัยสรุปได้ว่ามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั้ง 3 ด้าน ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน คือ ด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 2.55 ด้านครูผู้สอนที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ย 2.22 และด้านผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 2.37 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังมีปัญหาอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ไม่สามารถจัดหาหรือจัดจ้างครูและอุปกรณ์ทางการศึกษาตามที่ต้องการได้อย่างพอเพียง จำนวนคู่มือแต่ละรายวิชา ไม่เพียงพอกับจำนวนครูผู้สอน รวมทั้งไม่สามารถขยายสถานที่เรียนให้มีสัดส่วนพอเหมาะกับจำนวนของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ สามารถใช้เป็นแนวทางหรือเป็นตัวอย่างการวาง

แผนการบริหารสถานศึกษาอื่นๆ หรือนำไปใช้ในการจัดอบรมพัฒนาผู้บริหารและครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนต่อไป

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ทำวิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัยไว้ดังนี้

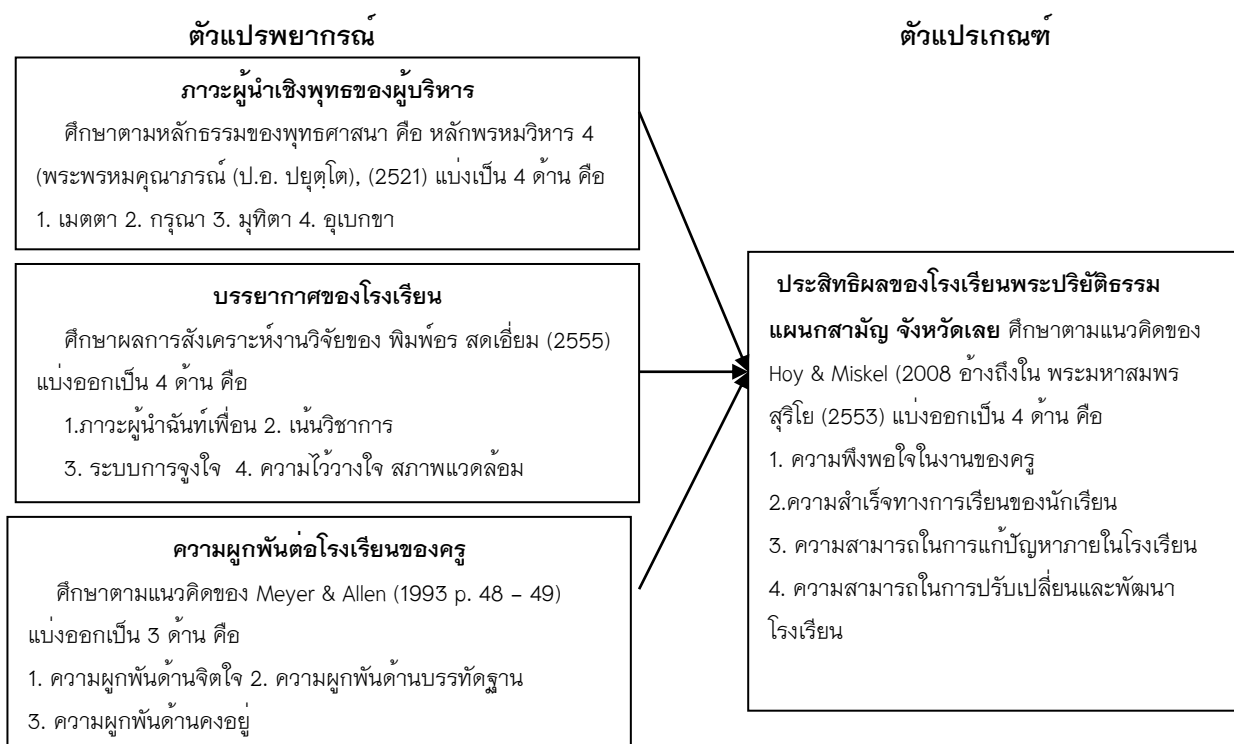
1. ประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน และความผูกพันต่อโรงเรียนของครู แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 อยู่ในระดับใด
2. ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน และความผูกพันต่อโรงเรียนของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนหรือไม่
3. มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ทำวิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการทำวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน และความผูกพันต่อโรงเรียนของครู แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กลุ่มที่ 7 กับประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา กลุ่มที่ 7
3. เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 555 รูป / คน ประกอบด้วยผู้บริหาร 47 รูป /คน และบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม 508 รูป / คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ในปีการศึกษา 2557 ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนต่อไปนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็น 400 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ตามตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ทั้ง 47 แห่ง และคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากร เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร และสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) โดยทำการจับสลากให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนสัดส่วนที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 5 ตอน กล่าวคือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ถามเกี่ยวกับสถานภาพ อายุ อาชีพ การศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ ตอนที่ 2-5 ถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การรับรู้ความสามารถรวมของครู และสุขภาพขององค์การของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กลุ่มที่ 7 ในปีการศึกษา 2557 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับกลุ่มตัวอย่างแล้วเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง และบางส่วนนำส่งทางไปรษณีย์

3. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในการตอบ ลงรหัสแบบสอบถาม แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติอนุมาน (Inferential statistics) ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Enter และ Stepwise

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 ความพึงพอใจในงานของครู รองลงมา คือ ด้านที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 2 ผลสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน

2. ตัวแปรพยากรณ์ พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านบรรยากาศของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 3 ระบบการจูงใจ รองลงมา คือ ด้านที่ 4 ความไว้วางใจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้าน 5 สภาพแวดล้อม กับความผูกพันต่อโรงเรียนของครู พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 ความผูกพันด้านคงอยู่ รองลงมา คือ ข้อ 2 ความผูกพันด้านบรรทัดฐาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 ความผูกพันด้านจิตใจ

3. ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน และความผูกพันต่อโรงเรียนของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กลุ่มที่ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยบรรยากาศของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 อยู่ในระดับสูง ส่วนภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารและความผูกพันต่อโรงเรียนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 อยู่ในระดับปานกลาง

4. ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัว ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) ตามลำดับ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร (Beta = .416) บรรยากาศของโรงเรียน (Beta = .317) และความผูกพันต่อโรงเรียนของครู (Beta = .142) สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ โดยมีประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 58.10 ($R^2 = .581$) ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กลุ่มที่ 7 ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$EFFEC = 1.484 + 0.401BUD + 0.331CLI + 0.127COM$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$EFFEC = 0.416BUD + 0.317CLI + 0.141COM$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย พบว่า ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นแนวนโยบายที่กำหนดเป็นแผนการศึกษาสูงสุดของการจัดการศึกษาของประเทศ ได้มีนโยบายกำหนดให้โรงเรียนต้องมีศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องปรับปรุงศักยภาพ สร้างวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าหมาย (Goal) ที่ชัดเจนมีการกำหนดกลยุทธ์ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแนวทางในการทำงานของคนในองค์กร ให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างเป้าหมายของบุคคล เป้าหมายขององค์กร โดยบุคลากรในองค์กรต้องมีความสามารถมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ทั้งด้านการบริหารงานทั่วไป งบประมาณ วิชาการ และความสัมพันธ์ชุมชน ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) โดยมีวิสัยทัศน์ ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนดี มีปัญญา มีศักยภาพ ในการศึกษา ต่อและประกอบอาชีพ ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจึงต้องกำหนดเป็นจุดเน้นไปพร้อมกับการพัฒนา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน และความผูกพันต่อ โรงเรียนของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปร พยากรณ์ทั้ง 3 ตัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กลุ่มที่ 7 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้กำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มาตรฐานซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 ที่ว่า ด้วยผู้บริหารโรงเรียนควรมีหลักในการบริหารจัดการเพื่อรองรับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาโรงเรียน และสภาพการณ์ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปการศึกษา จึงทำให้การจัดการศึกษาในปัจจุบัน มีการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นและพัฒนาให้ผู้บริหารตระหนักและรับผิดชอบการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ทำให้บรรยากาศของโรงเรียนดี ย่อมทำให้ครูมีแรงจูงใจในการทำงาน ปราศจากแรงกดดันที่ทำให้เกิดความเครียด บรรยากาศของโรงเรียนที่ดี ทำให้ครูมีขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงาน ย่อมทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในระดับสูง และย่อมทำให้โรงเรียน เกิดประสิทธิผลสูงขึ้นไปด้วย ครูมีความผูกพันต่อโรงเรียน ทำให้ครูเต็มใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ จงรักภักดีต่อโรงเรียน รู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับโรงเรียน เสมือนหนึ่งเป็นส่วนส่วนกับโรงเรียนและอาจรู้สึกว่าตนเอง เป็นเจ้าของโรงเรียนด้วย เพราะมีส่วนร่วมร่วมสร้างความสำเร็จ สร้างชื่อเสียง คุณความดีให้กับโรงเรียน จนกระทั่ง โรงเรียนได้รับการยอมรับ มีเกียรติมีชื่อเสียงเป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป

จากสมมติฐานที่ว่า มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน โรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ได้ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสูงสุด อาจเป็นเพราะ การปฏิรูปการศึกษาได้มีการกำกับควบคุมให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ที่ได้กำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (2545) ว่าด้วยผู้บริหารโรงเรียนควรมีหลักในการบริหารจัดการพัฒนา คุณภาพการศึกษาโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นการกระตุ้นและพัฒนาผู้บริหารให้รับผิดชอบและทุ่มเท อุทิศตนเพื่อการให้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุตามเป้าหมายของการศึกษามากที่สุด

บรรยากาศของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา กลุ่มที่ 7 ได้เช่นกัน นั้นหมายความว่า ในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผล นอกจากผู้บริหาร โรงเรียนต้องใช้ภาวะผู้นำเชิงพุทธแล้ว บรรยากาศของโรงเรียนก็มีส่วนสำคัญยิ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรใน โรงเรียนมีความเข้าใจว่า บรรยากาศเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งของความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การ ซึ่งสอดคล้อง กับ Brown และ Moberg (1980 p. 420 อ้างถึงใน วัชรศักดิ์ สงค์ปาน, 2542, หน้า 27) ที่กล่าวว่า บรรยากาศองค์การ มีอิทธิพลต่อสมาชิกในองค์การ เพราะเป็นเงื่อนไขกำหนดรูปแบบความคาดหวังของสมาชิกในองค์การต่อองค์ประกอบ ต่างๆ ขององค์การ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 อีกปัจจัยหนึ่งคือ ความผูกพันต่อโรงเรียนของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความผูกพันของครูเป็นตัวพยากรณ์ที่สำคัญซึ่งถึงผลงาน การ ขาดงานและการลาออกจากงาน เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและมีอิทธิพลต่อเจตคติที่ มีต่อโรงเรียนของนักเรียน (Nias, 1981, pp. 181-190) นอกจากนี้ ระดับความผูกพันของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อ

ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาใน ความผูกพันจึงเป็นส่วนหนึ่งของการตอบสนองทางความรู้ลึกของครูที่มีต่อ ประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียน (Ebmeier & Nicklaus, 1999, pp. 351–369)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ทั้งโดย ภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้น บุคลากรของโรงเรียน จึงควรมุ่งมั่นและร่วมมือกันพัฒนาวิชาการให้มากขึ้น และอย่างจริงจัง เพื่อให้ผู้เรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรเร่งรัดให้นักเรียนมีคะแนนทุกรายวิชา ผ่านเกณฑ์ตามที่หลักสูตรกำหนด และส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมเหมาะสมตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงพุทธทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ มาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เมตตา ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรบริหารจัดการโรงเรียนในทุกด้านด้วยการเพิ่ม ความเมตตาให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการให้ความเป็นกัลยาณมิตรกับครูในโรงเรียน และสนับสนุนให้ครูมี ความก้าวหน้าในวิชาชีพ บรรยากาศของโรงเรียนทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ สภาพแวดล้อม ดังนั้น บุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรร่วมแรงร่วมใจกันสร้างสภาพแวดล้อม การทำงานให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารและครูสอนควรเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และผู้บริหารควรจัดสิ่งแวดล้อมได้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน และความผูกพันต่อโรงเรียนของครู ทั้งโดย ภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความผูกพันด้านจิตใจ ดังนั้น บุคลากรของ วิทยาลัยพระปริยัติธรรมจึงควรร่วมมือกันเสริมสร้างและกระตุ้นให้ครูมีความผูกพันด้านจิตใจเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะควรกระตุ้นให้ครูรู้สึกว่าเป็นผู้บริหารและเพื่อนครูในโรงเรียนเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน

3. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารและความผูกพันต่อโรงเรียนของครูมี ความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 อยู่ในระดับปานกลาง และบรรยากาศของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรเสริมสร้างและ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธของตนเองให้มากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน บุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมควรส่งเสริมให้ ครูมีความผูกพันต่อโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นด้วย

4. จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน และความผูกพัน ต่อโรงเรียนของครู สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 58.10 ($R^2 = 0.581$) ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรพัฒนา และใช้ภาวะผู้นำเชิงพุทธของตนเองให้เกิดผลทางบวกมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน บุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรร่วมแรงร่วมใจกันสร้างบรรยากาศของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นและต้องสนับสนุนให้ครูมีความผูกพันต่อโรงเรียน มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีประสิทธิผลเพิ่มมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในรูปแบบของการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนหรือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ สามารถค้นหาสาเหตุและแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนให้สูงขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองและตัวแปรทางการบริหารที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงสร้างหรือสมรรถนะขององค์การ วัฒนธรรมองค์การ และศึกษาตัวแปรภาวะผู้นำชนิดอื่นๆ เช่น ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual leadership) ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น (Transcendental leadership) เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาเพื่อสร้างตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อให้มีตัวบ่งชี้ในการวัด ประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปฏิรูปการศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาเพื่อรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมด้วยการใช้วิจัย และพัฒนา (Research & Development)

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2546). *ประวัติโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพมหานคร .
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี*. กรุงเทพมหานคร .
- บุญเรือง ศรีเหรียญ. (2542). *การศึกษาของคณาจารย์ทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้น*. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระราชวรมนี. (2521). *การศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2548). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส.อาร์.พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2521). *สถาบันสงฆ์กับสังคมปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระมหาสมพร สุริโย (2553). *รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- พิมพ์อร สดเอี่ยม (2555). *การพัฒนาตัวแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้แบบมีอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา*.วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่: 9 ฉบับที่ : 43
- วัชรศักดิ์ สงค์ปาน (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน ประถมศึกษา จังหวัดยะลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- Allen, N. J. & Meyer, J. P. (1993). *Organizational Commitment : Evidence of Career Stage Effect*. *Journal of Business Research*, 26, pp. 49 – 61.
- Ebmeier, H. & Nicklaus, J. (1999). *The impact of peer and principal collaborative supervision on teacher trust commitment, desire for collaboration and efficacy*. *Journal of curriculum and supervision*, 14 (4): 351–369.
- Nias, J. (1981). *Commitment and motivation in primary school teacher*. *Educational Review*. (pp. 181–190).